

COMISIA NAȚIONALĂ DE STRATEGIE ȘI PROGNOZĂ

**ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI
ÎN TRIMESTRUL III 2023
PE BAZA ANCHETEI DE CONJUNCTURĂ**

- septembrie 2023 -

ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI ÎN TRIMESTRUL III 2023 PE BAZA ANCHETEI DE CONJUNCTURĂ

Tendențe generale

La nivelul celui de-al doilea trimestru al anului curent, comparativ cu perioada aprilie – iunie 2022 s-a consemnat o scădere a activității industriale, conducând la nivel de semestru la reduceri ale producției și cifrei de afaceri deflatate pe total industrie. Activitatea s-a desfășurat în condițiile menținerii prețurilor producției industriale la valori ridicate, situate însă pe un trend descendent. Pe parcursul celui de-al treilea trimestru al anului curent, situația va persista și se va intensifica, deoarece activitatea industrială va continua să se comprime, pe fondul incertitudinilor legate de evoluțiile economice viitoare.

Astfel, **analiza evoluției industriei în trimestrul III, raportat la perioada corespunzătoare din anul precedent**, conform estimărilor agenților economici din eșantion, indică o tendință negativă în majoritatea indicatorilor macroeconomici, cu accent asupra producției industriale, dar și a cifrei de afaceri atât pe piața internă, cât și pe cea externă.

Tabel nr.1 Evoluția principalilor indicatori din industrie

- modificări procentuale față de perioada corespunzătoare -

	2022			2023		
	Tr. II	Tr.III	9 luni	Tr. II	Tr.III	9 luni
1. Producția industrială*	-1,6	-0,9	-0,9	-5,8	-6,3	-5,3
2. Cifra de afaceri** – total	-13,6	-16,1	-14,4	-7,4	-4,6	-7,9
➤ intern	-17,3	-23,8	-19,9	-10,6	-5,0	-9,9
➤ extern	-3,5	2,8	-0,3	0,0	-3,6	-2,4
3. Stocurile de produse finite	37,9	42,6	38,8	-2,4	-9,5	-0,2
4. Numărul mediu de salariați	-0,2	0,0	-0,2	0,5	0,5	0,5
5. Productivitatea muncii	-1,8	-1,4	-1,1	-6,4	-7,0	-6,0

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

Pentru trimestrul III 2023– rezultatele din ancheta de conjunctură

*serie brută

**deflatată, cu indicele prețurilor producției industriale

În ceea ce privește producția industrială și productivitatea muncii, se anticipează de către agenții economici scăderi de 6,3%, respectiv 7,0%, coroborate cu diminuări de 4,6% ale cifrei de afaceri pe total, pe baza unei posibile reduceri de 5,0% a cifrei de afaceri pe piața internă, respectiv de 3,6% în ceea ce privește cifra de afaceri pe piața externă. Stocurile de produse finite pot avea o reducere de 9,5%, după creșterile anterioare, în contextul previzionat de agenții economici.

Pentru numărul mediu de salariați se estimează o majorare ușoară a efectivului acestora, de 0,5%, păstrându-se ritmul de creștere înregistrat în trimestrul II 2023, ceea ce ar putea conduce la o reducere a productivității muncii cu 7,0%.

În contextul evoluției acestor indicatori economici, la **nivelul primelor nouă luni ale anului curent, comparativ cu perioada ianuarie – septembrie din anul precedent**, se estimează un parcurs negativ al producției industriale (-5,3%), determinat de scăderi în cazul cererii pe piața internă (-9,9%), în timp ce cifra de afaceri pe piața externă se va reduce cu 2,4%. În aceste condiții, volumul cifrei de afaceri pe total industrie este estimat să scadă cu 7,9%, față de nivelul înregistrat în perioada ianuarie – septembrie 2022.

Stocurile de produse finite se așteaptă să înregistreze o ușoară scădere de 0,2% în această perioadă, semn că evoluția lor trece pe un trend negativ după creșterile semnificative din anul anterior (+ 38,8% în primele nouă luni ale anului 2022). Numărul mediu de salariați este posibil să înregistreze o ușoară creștere de 0,5% la nivel de nouă luni ale anului curent, ceea ce ar conduce la o scădere de productivitate de 6,0%.

Referitor la **cel de-al treilea trimestru al anului curent comparativ cu trimestrul anterior**, agenții economici indică o evoluție negativă a indicatorilor din sfera industrială, în special a cererii totale, cu accent pe piața externă și a volumului producției industriale. În același timp, se așteaptă o creștere de 2,6% a stocurilor de produse finite.

Tabel nr.2 Evoluția trimestrială a principalilor indicatori din industrie

- modificări procentuale față de trimestrul anterior -

	Trim. III	Trim. IV	Trim. I	Trim. II	Trim. III
	2022		2023		
1. Producția industrială*	-3,0	-1,0	1,1	-3,0	-3,5
2. Cifra de afaceri** – total	-9,1	-1,3	-5,1	8,9	-6,4
➤ intern	-9,5	-4,4	-9,6	14,3	-3,9
➤ extern	-6,3	4,8	2,4	-0,5	-9,7
3. Stocurile de produse finite	10,6	-0,3	12,5	-21,4	2,6
4. Numărul mediu de salariați	0,0	-0,1	0,5	0,2	-0,1
5. Productivitatea muncii	-2,9	-1,2	0,7	-3,1	-3,5

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

* serie brută

**deflatată, cu indicele prețurilor producției industriale

Pentru trimestrul III 2023 – rezultatele din ancheta de conjunctură

Astfel, agenții economici previzionează pentru trimestrul III 2023 o scădere de 3,5% a producției industriale. În același timp, pentru cifra de afaceri pe total industrie se anticipează o reducere de 6,4%, avându-se în vedere o scădere importantă, de 9,7% a cifrei de afaceri pe

piața externă, în timp ce cererea internă se va diminua posibil cu 3,9%.

În același context, agenții economici apreciază că volumul stocurilor de produse finite va crește cu 2,6%, evoluție previzibilă în contextul unei scăderi atât a producției industriale, cât și a cifrei de afaceri pe total. De asemenea, se estimează că numărul mediu al salariaților se va diminua ușor, cu 0,1%, ceea ce, în contextul scăderii de 3,5% a producției industriale, va determina o reducere de 3,5% a productivității muncii, comparativ cu cel de-al doilea trimestru al anului.

Analiza detaliată a principalilor indicatori rezultați din ancheta de conjunctură în sectorul industrial

Producția industrială

În cel de-al doilea trimestru al anului 2023, producția industrială a scăzut cu 3,0% față de trimestrul anterior, această evoluție situându-se totuși peste așteptările inițiale pentru acest indicator (-3,8%), iar comparativ cu trimestrul II 2022 s-a înregistrat o reducere de 5,8%.

Diferența de 0,8 puncte procentuale dintre realizările statistice ale producției industriale, față de trimestrul precedent și estimarea inițială de -3,8% (din lucrarea anterioară) s-a datorat evoluției peste predicțiile inițiale a unor ramuri a căror activitate a fost mai dificil de anticipat de către agenții economici, în contextul condițiilor existente pe piață și pe fondul continuării stării de incertitudine din mediul socio-economic.

Cele mai importante diferențe pot fi menționate în cazul anumitor ramuri industriale care au avut o evoluție peste nivelul estimărilor, deoarece au fost prevăzute majorări de amplitudini mai mici, rezultând creșteri mai mari și anume: alte activități extractive (15,1 puncte procentuale), fabricarea substanțelor și a produselor chimice (8,2 puncte procentuale), fabricarea altor produse din minerale nemetalice (6,6 puncte procentuale), fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice (5,2 puncte procentuale) sau au fost prognozate scăderi și au rezultat în final creșteri, cum ar fi: activități de servicii anexe extracției (16,2 puncte procentuale), alte activități industriale (13,4 puncte procentuale), repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (7,6 puncte procentuale), fabricarea calculatoarelor (3,4 puncte procentuale).

Au existat și situații pentru care au fost prognozate scăderi importante ale producției industriale și au rezultat reduceri mai puțin pronunțate ale acesteia, în intervalul de analiză, cum ar fi: fabricarea produselor textile (7,5 puncte procentuale), tăbăcirea și finisarea pieilor (6,5 puncte procentuale), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (5,9 puncte procentuale), fabricarea altor mijloace de transport (4,9 puncte procentuale) sau fabricarea produselor din tutun (4,3 puncte procentuale).

Totodată, sunt de remarcat mai multe situații distincte în evoluția ramurilor industriale, în primul semestru al anului 2023, comparativ cu perioada ianuarie - iunie 2022, și anume

posibilitatea ca unele sectoare să înregistreze creșteri sau scăderi similare în ambele semestre, dar și evoluții opuse ale altor ramuri industriale în cele două perioade analizate.

Tabel nr. 3 Producția industrială – evoluție pe ramuri în semestrul I

- sem./sem. corespunzător din anul anterior -

2022	2021	Ramuri industriale
↑	↑	fabricarea calculatoarelor
		fabricarea produselor farmaceutice de bază
		fabricarea de mașini, utilaje și echipamente
	↓	activități de servicii anexe extracției
		fabricarea autovehiculelor de transport rutier
		extracția petrolului brut și a gazelor naturale
↓	↑	fabricarea articolelor de îmbrăcăminte
		fabricarea altor produse din minerale nemetalice
		extracția cărbunelui superior și inferior
		fabricarea produselor textile
		repararea și întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor
	↓	prelucrarea lemnului
		industria metalurgică
		fabricarea substanțelor și a produselor chimice
		extracția minereurilor metalifere
		fabricarea de mobilă

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

În semestrul I 2023, producția industrială s-a redus cu 4,8%, comparativ cu perioada similară a anului anterior, în contextul scăderii cererii atât pe piața internă, dar și pe cea externă. Cele mai semnificative scăderi semestriale ale producției industriale au fost înregistrate în ramuri precum: prelucrarea lemnului (-24,2%, cauza principală regăsindu-se în prețurile ridicate ale materiilor prime, comenzile externe reducându-se la 39,9%), industria metalurgică (o scădere importantă de 23,0%, valoarea crescută a prețurilor produselor energetice continuând să fie un factor important în reducerea producției acestei ramuri, iar comenzile interne au scăzut cu 21,4%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-15,3%, ca urmare a unei reduceri de 15,5% a cererii pe piața internă), fabricarea substanțelor și produselor chimice (o scădere importantă a producției industriale de 15,3%, avându-se în vedere dificultățile ramurii, în condițiile menținerii nivelului ridicat al prețurilor produselor energetice și a reducerilor pronunțate, mai ales în cazul livrărilor externe, și anume de 29,9%, dar și a celor interne), fabricarea altor produse din minerale nemetalice (-13,8%, în contextul unei scăderi de 13,1% a cifrei de afaceri externe și de 10,0% a celei interne).

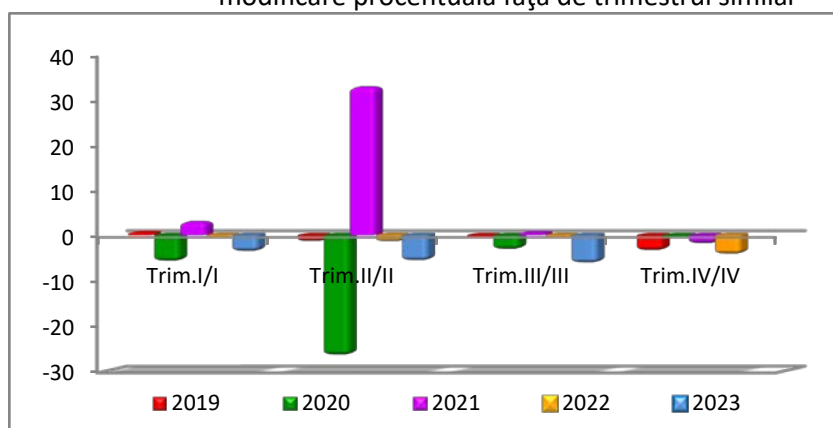
La polul opus, au existat și ramuri industriale care au înregistrat creșteri semestriale ale producției, dintre care amintim: fabricarea calculatoarelor (11,5%, în coroborare cu

măritri de 17,9% a cererii interne), fabricarea autovehiculelor de transport rutier (7,8%, pe baza unei cereri interne în creștere cu 15,9%, față de semestrul corespunzător), extracția petrolului brut și a gazelor naturale (4,4%, în contextul unei majorări importante a cererii interne de 21,8%), fabricarea produselor farmaceutice de bază (4,4%, pe baza unei creșteri, de 18,2% a cererii externe).

Analiza conjuncturală realizată de agenții economici pentru cel de-al treilea trimestru al anului curent estimează o scădere de 3,5% a producției industriale, față de trimestrul anterior. În aceste condiții, producția industrială va scădea cu 6,3% comparativ cu trimestrul similar, ceea ce va conduce la o reducere de 5,3% la nivelul primelor nouă luni ale anului curent.

Grafic nr. 1 Dinamica volumului producției industriale

- modificare procentuală față de trimestrul similar -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

Din procesul de prelucrare a datelor, în care se au în vedere intervalele de creștere/scădere, cuprinse în chestionarul completat de agenții economici din eșantion și stabilite pentru evoluția din perioada iulie - septembrie, au rezultat estimări ale producției industriale pentru trimestrul III al anului curent, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului trecut, care ilustrează următoarele evoluții:

- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere mai mare de 20%**:
 - prelucrarea lemnului;
 - fabricarea produselor textile;
 - tăbăcirea și finisarea pieilor.
- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere între 20% și 15%**:
 - extracția cărbunelui superior și inferior;
 - fabricarea produselor de cocserie;
 - fabricarea de mașini, utilaje și echipamente;
 - fabricarea de mobilă.

- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere între 15% și 10%**:
 - fabricarea articolelor de îmbrăcăminte;
 - repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor;
 - tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor;
 - industria construcțiilor metalice și a produselor din metal.
- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere între 10% și 5%**:
 - industria energetică;
 - alte activități extractive;
 - fabricarea produselor farmaceutice de bază;
 - fabricarea altor mijloace de transport;
 - fabricarea băuturilor;
 - fabricarea altor produse din minerale nemetalice.
- Ramuri pentru care se așteaptă o **scădere între 5% și 0%**:
 - fabricarea substanțelor și a produselor chimice;
 - industria metalurgică;
 - fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie;
 - fabricarea echipamentelor electrice;
 - fabricarea produselor din cauciuc și a maselor plastice;
 - fabricarea autovehiculelor de transport rutier;
 - industria alimentară.
- Ramuri pentru care se așteaptă o **creștere între 0 și 10%**:
 - extracția minereurilor metalifere;
 - extracția petrolului brut și a gazelor naturale;
 - fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice.
- Ramuri pentru care se așteaptă o **creștere mai mare decât 10%**:
 - alte activități industriale;
 - fabricarea produselor din tutun;
 - activități de servicii anexe extracției.

Cifra de afaceri

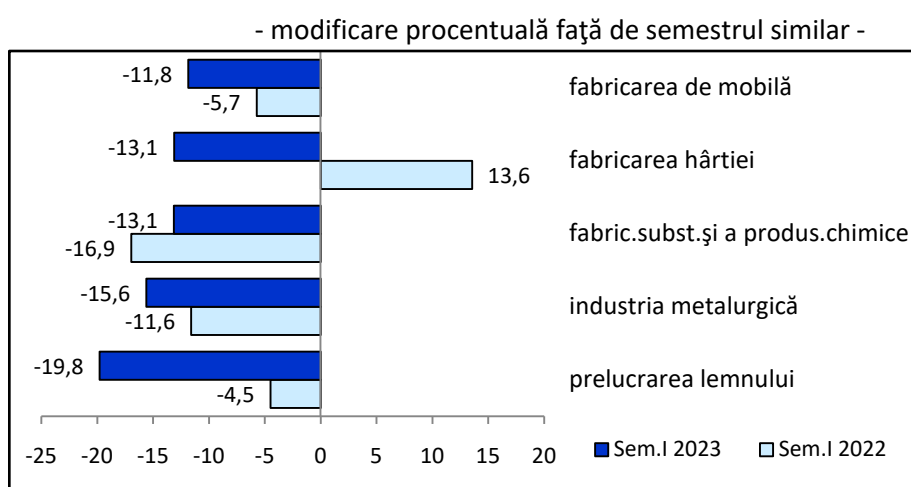
Cifra de afaceri totală în industrie a cunoscut o ușoară reducere de 0,4% în termeni nominali în trimestrul II 2023 comparativ cu aceeași perioadă din anul precedent. Totuși, în termeni reali, a înregistrat o scădere semnificativă de 7,4%, determinând astfel o descreștere de 9,4% în prima jumătate a anului, iar comparativ cu trimestrul anterior al anului curent, cifra de afaceri deflatată, pe total industrie a crescut cu 8,9%.

Pe ansamblul primului semestru al anului, față de perioada ianuarie – iunie 2022, mai multe ramuri au înregistrat scăderi ale volumului cifrei de afaceri pe total industrie, cele mai pronunțate (cu peste 10%) regăsindu-se în sectoare precum: prelucrarea lemnului, industria

metalurgică, fabricarea substanțelor și a produselor chimice, fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, fabricarea de mobilă, dar putem menționa și pe cele cu reduceri mai mici, și anume: fabricarea altor produse din minerale nemetalice, industria alimentară, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte.

Au existat și creșteri ale volumului cifrei de afaceri totale la nivelul primului semestru al anului 2023, din care cele mai semnificative (cu peste 10%) au fost în cazul ramurilor: fabricarea produselor din tutun (49,3%), extracția petrolului brut și a gazelor naturale (22,0%), repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (18,8%), alte activități industriale (14,9%), fabricarea altor mijloace de transport (12,7%).

Grafic nr. 2 Dinamica cifrei de afaceri totale în ramurile cu cele mai importante scăderi

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

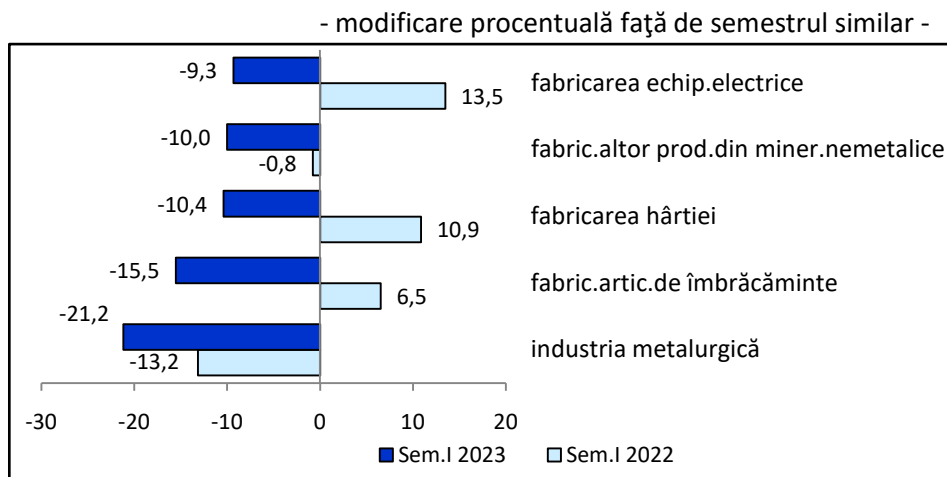
În trimestrul al treilea al anului curent, agenții economici anticipează o scădere de 6,4% a cererii totale în industrie față de trimestrul precedent, reducere ce urmează după o creștere, de 8,9%, din trimestrul II. Dacă ne raportăm la perioada corespunzătoare, se estimează o diminuare de 4,6% a cererii pe total industrie, comparativ cu trimestrul III 2022, iar la nivelul primelor nouă luni ale anului curent se prevede o reducere de 7,9% în cazul cifrei de afaceri totale.

Volumul cifrei de afaceri din industrie pentru piața internă a înregistrat o creștere semnificativă de 14,3% în trimestrul II al anului 2023, comparativ cu trimestrul precedent, iar față de aceeași perioadă din anul precedent s-a consemnat o scădere de 10,6%, dinamică influențată de menținerea unor niveluri încă ridicate ale prețurilor de producție industrială, cu impact negativ asupra cererii, determinând o scădere de 12,2% la nivel de semestru.

Astfel, la nivelul primului semestru al anului curent, față de perioada similară, mai mult de jumătate dintre ramurile industriale au înregistrat scăderi ale cifrei de afaceri pe piața internă, unele dintre acestea înregistrând reduceri mai mari de 10%, și anume: industria metalurgică, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, fabricarea hârtiei și a produselor din

hârtie, fabricarea altor produse din minerale nemetalice, fabricarea echipamentelor electrice.

Grafic nr. 3 Dinamica cifrei de afaceri pentru piața internă în ramurile cu cele mai importante scăderi

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

De menționat ar fi și creșterile volumului cifrei de afaceri pentru piața internă consemnate în anumite sectoare industriale, majorări mai mari de 20% fiind evidențiate în cazul următoarelor ramuri: fabricarea altor mijloace de transport (52,7%), alte activități industriale (39,7%), fabricarea produselor din tutun (33,0%), fabricarea produselor textile (26,1%), extracția petrolului brut și a gazelor naturale (22,0%).

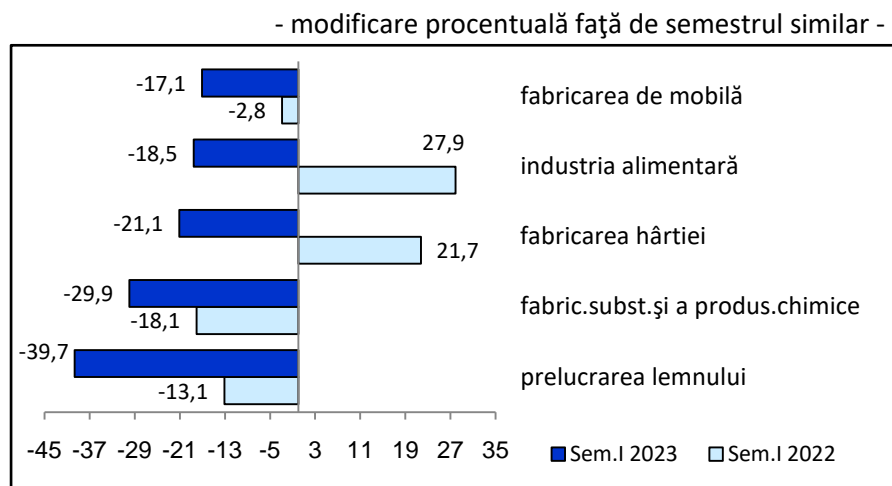
Agenții economici din eșantion estimează pentru cel de-al treilea trimestru al anului curent o diminuare de 3,9% a cifrei de afaceri pe piața internă față de trimestrul anterior, ceea ce ar reprezenta o schimbare de tendință, comparativ cu creșterea de 14,3% corespunzătoare trimestrului II 2023. Prin raportare la trimestrul corespunzător din anul trecut, se prevede o scădere de 5,0% a cererii interne, cu o estimare de reducere de aproape 10% (9,9%) la nivelul perioadei ianuarie – septembrie a anului curent, această evoluție semnaland dificultăți pe termen mai lung în ceea ce privește activitatea industrială.

Cifra de afaceri din industrie pentru piața externă a consemnat o reducere de 0,5% în trimestrul II 2023, față de trimestrul anterior al anului curent, iar comparativ cu perioada corespunzătoare a anului 2022, s-a înregistrat același nivel al cererii externe, rezultând la nivel de semestru o scădere de 1,8%, corespunzătoare pantei descendente a sectorului industrial din primele șase luni ale anului.

La nivel de ramuri industriale, în primul semestru al anului curent față de semestrul similar, mai mult de jumătate dintre acestea au înregistrat scăderi ale cifrei de afaceri pentru piața externă unele depășind pragul de 15%, și anume: prelucrarea lemnului, fabricarea substanțelor și a produselor chimice, fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie, industria alimentară sau fabricarea de mobilă.

La polul opus, au fost înregistrate creșteri de peste 10% ale volumului cifrei de afaceri pentru piața externă în sectoare industriale precum: fabricarea produselor din tutun (108,6%), fabricarea produselor farmaceutice de bază (18,2%), fabricarea băuturilor (15,5%), repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (11,1%), aceste ramuri economice reușind să-și mențină ridicate cotele de piață externă.

Grafic nr. 4 Dinamica cifrei de afaceri pe piața externă în ramurile cu cele mai importante scăderi

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

La nivelul celui de-al treilea trimestru al anului curent, conform estimărilor agenților economici, se așteaptă o scădere de 9,7% a volumului cifrei de afaceri pentru piața externă, față de trimestrul anterior. În ceea ce privește raportarea la trimestrul corespunzător din anul trecut, se prevede o reducere, de 3,6% a cererii externe, iar la nivel de nouă luni se estimează o diminuare, de 2,4%, pentru acest indicator.

Evoluția valorică a cifrei de afaceri externe, în primul trimestru al anului 2022, s-a situat cu 1,8 puncte procentuale peste ritmul **exporturilor de bunuri**, dar începând cu trimestrul II 2022 exporturile de bunuri au depășit, în dinamică, cifra de afaceri externă valorică, ajungându-se în trimestrul IV la un decalaj de 0,3 puncte procentuale, în favoarea exportului de bunuri industriale.

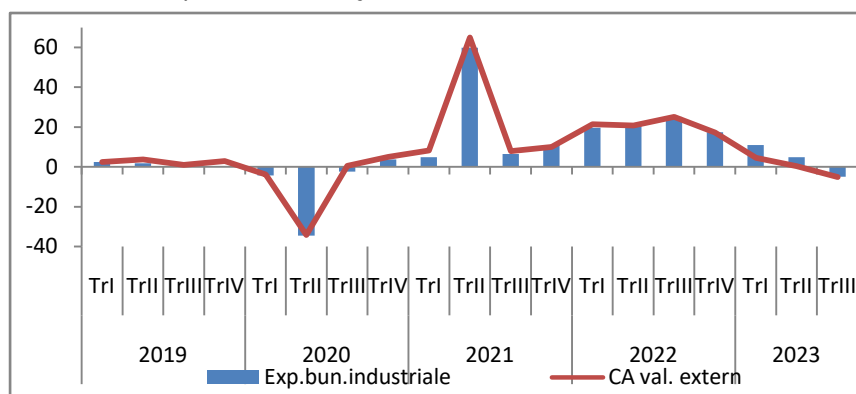
La nivelul primelor două trimestre ale anului curent, comparativ cu perioadele corespunzătoare a persistat tendința de evoluție superioară a exportului de bunuri industriale, astfel că la nivelul primului semestru al anului curent se poate menționa un ritm semestrial situat cu 5,5 puncte procentuale peste dinamica cifrei de afaceri valorice pe piața externă.

Referitor la cel de-al treilea trimestru al acestui an, comparativ cu perioada iulie – septembrie 2022 se prognozează o continuare a tendinței existente, dar într-un ritm mai redus, și anume, o posibilă scădere de 5,2%, a cifrei de afaceri valorice pe piața externă, față de o reducere estimată de 5,0% a exportului de bunuri industriale, ceea ce ar însemna un

export direct de la producători situat ușor sub cel estimat pentru societățile intermediare. Se preconizează, la nivel de nouă luni să persiste decalajul dintre cei doi indicatori, respectiv de 3,3 puncte procentuale în favoarea exportului de bunuri industriale, avându-se în vedere în special evoluția din primul semestru al anului curent.

Grafic nr. 5 Evoluția exportului de bunuri industriale și valorii cifrei de afaceri pe piața externă

- modificare procentuală față de trimestrul similar din anul anterior -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

* Dinamica valorii exportului de bunuri industriale s-a calculat din evoluția indicatorului în mld.euro

* Dinamica valorii cifrei de afaceri pe piața externă s-a calculat din valoarea exprimată în lei

Stocurile

În trimestrul II 2023, **stocurile de produse finite** au scăzut cu 21,4%, comparativ cu trimestrul anterior, avându-se în vedere majorarea de 12,5% din trimestrul precedent. De asemenea, s-au diminuat cu 2,4% față de trimestrul similar al anului 2022, în condițiile unor reduceri, atât ale producției industriale (-5,8%), cât și a volumului cifrei de afaceri pe total industrie (-7,4%), modificându-se tendința crescătoare a stocurilor începută din anul 2022.

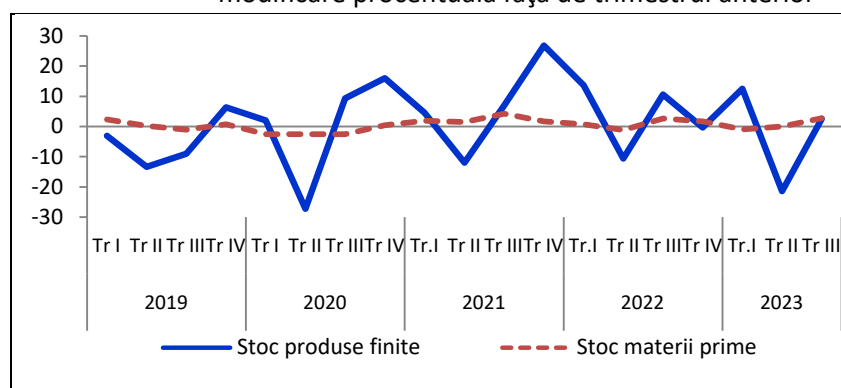
Agenții economici apreciază că la nivelul celui de-al treilea trimestru al anului curent stocurile de produse finite vor crește cu 2,6% față de trimestrul anterior al anului 2023, în condițiile în care se estimează o scădere de 6,4% a volumului cifrei de afaceri pe total industrie, respectiv o reducere de 3,5% pentru volumul producției industriale. În același timp, comparativ cu trimestrul III 2022, este prevăzută pentru perioada iulie - septembrie a anului curent o scădere de 9,5% a stocurilor de produse finite, pentru ca, la nivelul primelor nouă luni ale anului curent, acestea să aibă o evoluție ușor diminuată, cu 0,2% față de nivelul realizat în perioada ianuarie – septembrie 2022. Această evoluție a stocurilor de produse finite poate indica persistența presiunilor asupra industriei în ceea ce privește reducerea acestora, în nevoia ajustării producției, în funcție de cerere și incertitudinile mediului economic.

În ceea ce privește **evoluția stocurilor de materii prime** în cel de-al treilea trimestru al acestui an, agenții economici preconizează o creștere de 2,7% față de trimestrul anterior, după ce acestea s-au menținut în perioada aprilie - iunie 2023 la un nivel aproximativ

constant cu cel din trimestrul I 2023 (o reducere de numai 0,01%). Acest lucru poate reflecta preocuparea agenților economici de a evita posibile perturbări în aprovizionarea cu materii prime. Creșterea de 2,7%, a stocurilor de materii prime, estimată de agenții economici pentru trimestrul III 2023, față de perioadă anterioară ar proveni, în special, din anumite sectoare industriale care pot depăși media pe total industrie, cum ar fi: fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor (3,3%), industria alimentară (3,1%), fabricarea echipamentelor electrice (3,0%), fabricarea calculatoarelor (2,9%) sau prelucrarea lemnului (2,8%).

Grafic nr. 6 Evoluția stocurilor de produse finite și materii prime

- modificare procentuală față de trimestrul anterior -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza rezultatelor din ancheta de conjunctură

Gradul de utilizare a capacităților de producție

Eurostat publică, pe baza rezultatelor unei anchete, **evoluția gradului de utilizare a capacităților de producție** în industria prelucrătoare. Sfera de cuprindere diferă de estimările privind gradul de utilizare a capacităților de producție economice din eșantionul CNSP, eșantion în care sunt incluse atât industria extractivă, cât și producția și furnizarea de energie electrică și termică.

Tabel nr. 4 Gradul de utilizare a capacităților de producție

- % -

AN	Gradul de utilizare	Trim.I	Trim.II	Trim.III	Trim.IV
2019	Estimări CNSP - total ind.	82,6	82,9	78,7	76,9
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	75,6	73,6	74,5	74,6
2020	Estimări CNSP - total ind.	83,9	70,8	77,1	78,5
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	74,7	71,9	65,9	70,8
2021	Estimări CNSP - total ind.	74,5	79,6	70,8	73,8
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	73,0	73,2	73,4	72,6
2022	Estimări CNSP - total ind.	75,0	74,7	75,3	76,8
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	72,7	71,7	70,5	75,2
2023	Estimări CNSP - total ind.	75,1	82,0	76,1	
	Estimare EUROSTAT – ind. prel.	72,6	67,7	69,9	

Sursa: prelucrări CNSP pe baza rezultatelor din ancheta de conjunctură și Eurostat

*Numărul
mediu de
salariați*

Se au în vedere reduceri de producție ale acestui indicator în anumite ramuri industriale, cum ar fi: producția și furnizarea de energie electrică și termică, activități de servicii anexe extracției, fabricarea autovehiculelor de transport rutier, fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului, fabricarea echipamentelor electrice. Previziunile Eurostat indică, în schimb, o creștere de 2,2 puncte procentuale a gradului de utilizare în industria prelucrătoare, față de trimestrul anterior.

Diferențele în estimările agenților economici pot fi explicate prin scăderea gradului de utilizare a capacităților de producție în industria extractivă și producția și furnizarea de energie electrică, peste nivelul cu care a crescut gradul de utilizare a capacităților de producție pe total industrie prelucrătoare.

În cel de-al doilea trimestru al anului 2023, **numărul mediu de salariați** s-a majorat cu 0,5%, față de trimestrul similar din anul 2022 și respectiv a crescut ușor, cu 0,2%, față de primul trimestru din anul curent, arătând o dinamică destul de stabilă a acestui indicator. Datele pentru acest indicator la nivelul trimestrului II 2023 au fost prognozate la valori apropiate în lucrarea anterioară, și anume 0,4%, comparativ cu trimestrul II 2022, respectiv 0,1% față de trimestrul anterior. La nivel de semestru se poate menționa o majorare de 0,5% a numărului mediu de salariați, comparativ cu primele șase luni ale anului 2022, valoarea estimată pentru acest indicator a fost de 0,4% în lucrarea anterioară.

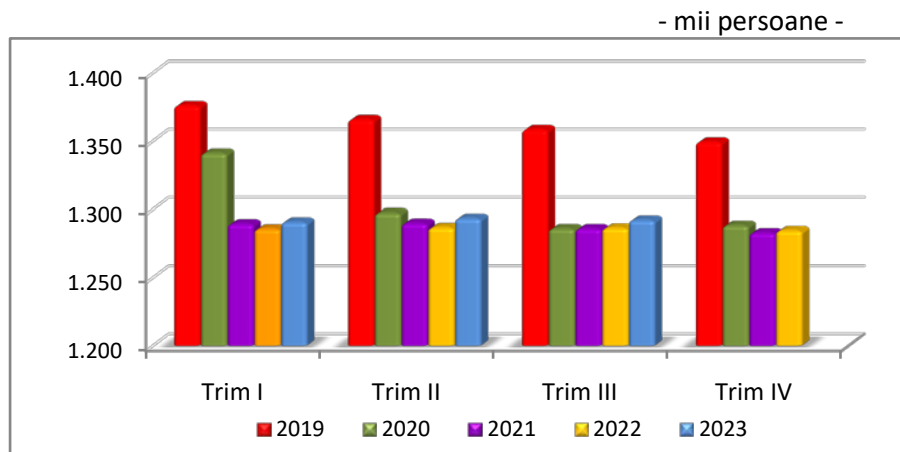
Principalele ramuri industriale în care s-au înregistrat creșteri ale numărului mediu de salariați la nivelul primului semestru al anului curent față de primele șase luni din anul anterior au fost: fabricarea produselor din tutun (10,4%), industria alimentară (7,5%), fabricarea produselor de cocserie (7,3%), fabricarea calculatoarelor (5,2%), alte activități extractive (3,5%). Au existat și scăderi ale numărului mediu de salariați din industrie, pentru aceeași perioadă de analiză, la peste jumătate dintre ramuri, dintre care putem menționa: extracția minereurilor metalifere (-7,4%), fabricarea de mobilă (-5,4%), fabricarea substanțelor și a produselor chimice (-4,9%), fabricarea produselor textile (-3,9%), fabricarea altor mijloace de transport (-2,9%).

Pe baza datelor transmise de respondenți și a evoluției din prima jumătate a anului 2023, se estimează pentru cel de-al treilea trimestru un număr de circa 1.292 mii persoane, ceea ce ar reprezenta o scădere ușoară, de 0,1%, a numărului de salariați față de trimestrul anterior, în timp ce comparativ cu trimestrul similar, se așteaptă o creștere de 0,5% a numărului de salariați.

În aceste condiții, la nivelul primelor nouă luni ale anului curent, se poate anticipa un număr mediu de salariați pe total industrie mai mare cu 0,5%, comparativ cu perioada ianuarie – septembrie 2022. Astfel, mai mult de jumătate dintre ramurile industriale vor înregistra scăderi ale numărului de salariați, la nivelul celui de-al treilea trimestru al anului curent față de trimestrul anterior, iar pentru câteva sectoare afectate într-o măsură mai mare de restrângerea activității se prevăd reduceri de personal de peste 1% și anume:

extracția minereurilor metalifere (-6,9%), extracția cărbunelui superior și inferior (-3,0%), fabricarea produselor textile (-1,4%), fabricarea de mobilă (-1,1%) sau producția și furnizarea de energie electrică și termică (-1,1%).

Grafic nr. 7 Evoluția numărului mediu de salariați din industrie

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

Pentru trimestrul III 2023 - rezultatele din ancheta de conjunctură

Pentru celelalte ramuri industriale se așteaptă, însă, creșteri ale numărului de salariați, majorări de personal mai mari de 0,5% regăsindu-se în sectoare precum: fabricarea produselor din tutun (3,8%), fabricarea autovehiculelor de transport rutier (1,4%), fabricarea produselor farmaceutice de bază (0,8%), alte activități extractive (0,8%), captarea și distribuția apei (0,6%).

Productivitatea muncii

Pe baza datelor statistice care consemnează o reducere de 3,0% a producției industriale și o mărire ușoară de 0,2% a numărului de salariați din industrie, în perioada aprilie - iunie 2023, comparativ cu trimestrul I 2023, s-a înregistrat o scădere de 3,1% a **productivității muncii**.

Productivitatea muncii s-a redus cu 6,4% în trimestrul II al anului curent, față de trimestrul similar al anului 2022, în contextul scăderii cu 5,8% a producției industriale și amplificării cu 0,5% a numărului mediu de salariați pe total industrie, în aceeași perioadă de analiză. La nivel de semestru, productivitatea muncii s-a redus cu 5,5%, față de perioada ianuarie – iunie 2022, valoare prognozată la 5,9% în lucrarea anterioară.

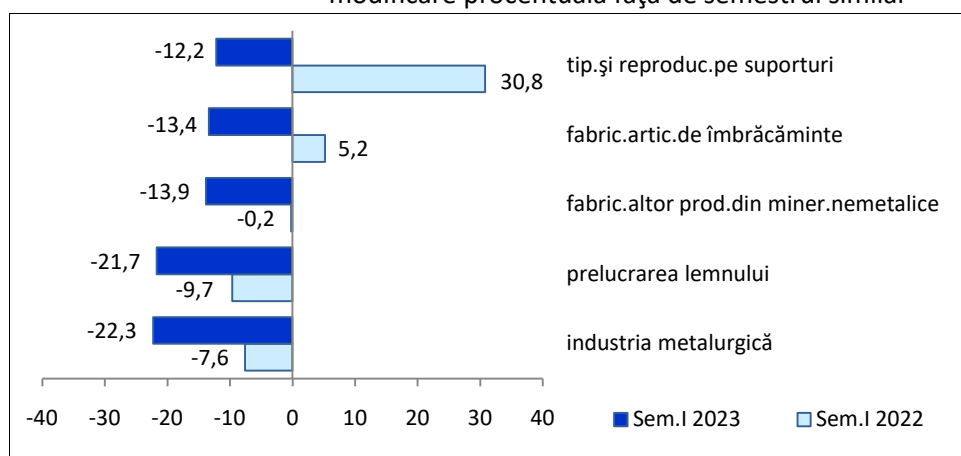
Ramurile în care s-au înregistrat scăderi ale productivității muncii la nivelul primului semestru al anului 2023, comparativ cu perioada similară a anului anterior, reprezintă trei sferturi din ramurile industriale analizate, dintre acestea evidențiindu-se: industria metalurgică (-22,3%), prelucrarea lemnului (-21,7%), fabricarea altor produse din minerale nemetalice (-13,9%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-13,4%), tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor (-12,2%).

Pentru aceeași perioadă de analiză se pot menționa și creșteri ale productivității muncii

pentru câteva dintre sectoarele industriale, dintre care putem aminti majorări de peste 5% în următoarele ramuri: activități de servicii anexe extracției (14,3%), fabricarea autovehiculelor de transport rutier (6,4%), extracția petrolului brut și a gazelor naturale (5,7%), fabricarea de mașini, utilaje și echipamente (5,5%), fabricarea calculatoarelor (5,3%).

Grafic nr. 8 Evoluția productivității muncii în ramurile cu cele mai importante scăderi

- modificare procentuală față de semestrul similar -

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS

În cel de-al treilea trimestru al anului curent, în condițiile unei scăderi estimate a volumului producției industriale (-3,5%), respectiv micșorării numărului de salariați din industrie (-0,1%), se prognozează o reducere de 3,5% a productivității muncii față de trimestrul II 2023. Comparativ cu trimestrul similar, se prevede o scădere de 7,0% a productivității muncii, iar la nivel de nouă luni se estimează o reducere de 6,0% a acestui indicator, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2022, reducerea productivității muncii semnalând posibile dificultăți ale sectorului de producție, care, pe termen mediu, pot genera costuri mai mari și scăderea competitivității produselor industriale.

Costul unitar cu forța de muncă

În cel de-al doilea trimestru al anului 2023, **costul unitar cu forța de muncă în industrie** a crescut cu 9,1% față de trimestrul anterior, pe fondul unei mărimi de 5,7% a salariului net, în timp ce față de trimestrul corespunzător din anul precedent s-a majorat cu 27,1%, iar la nivel de semestru a crescut cu 26,6%, în contextul unei mărimi salariale semestriale de 19,3%.

La nivelul celui de-al treilea trimestru al anului 2023, agenții economici se așteaptă la o creștere de 2,9%, a costului unitar cu forța de muncă față de trimestrul anterior, respectiv de 23,6%, comparativ cu trimestrul corespunzător al anului 2022, așteptându-se o creștere de 14,9% a salariului net pe total industrie, respectiv o scădere a productivității muncii în același interval de analiză (-7,0%). În aceste condiții, în perioada ianuarie-septembrie 2023 ar rezulta o creștere a costului unitar cu forța de muncă de 25,5%, în contextul unei posibile reduceri de 6,0% a productivității muncii în aceeași perioadă de analiză, cu un impact negativ asupra

rentabilității în industrie, în măsura în care majorarea costurilor salariale depășește ritmul de creștere a producției.

Prețurile producției industriale

În ceea ce privește **prețurile producției industriale**, în cel de-al doilea trimestru al anului 2023 s-a înregistrat o creștere mai atenuată a acestora cu 7,6% față de trimestrul similar al anului anterior, evoluția fiind pe o pantă descrescătoare comparativ cu începutul anului curent. Creșterea prețurilor pe total a fost influențată, în principal, de componenta internă (10,87%), în timp ce prețurile pieței externe s-au mărit ușor, cu 0,34%.

La nivel de semestru, prețurile de producție per total s-au majorat cu 13,40%, avându-se în vedere o ascensiune mai ridicată a prețurilor industriale semestriale pe piața internă (17,49%). Astfel, s-au observat majorări pentru prețurile de producție pe total, dar pe o pantă descrescătoare, și anume: sectorul de producție și furnizare de energie electrică și termică (42,06%), distribuția apei, salubritate (22,97%), fabricarea băuturilor (19,82%), industria alimentară (16,51%), repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor (14,13%).

Comparativ cu trimestrul anterior, în cel de-al doilea trimestru al anului curent prețurile de producție au înregistrat evoluții negative, și anume s-au redus cu 5,13%, pe baza scăderii de 7,25% prețurilor pe piața internă, respectiv a unei ușoare creșteri pe piața externă (0,45%). Astfel, la nivelul celui de-al doilea trimestru al anului curent se pot consemna scăderi importante pentru prețurile de producție pe total în cazul ramurilor: extracția petrolului brut și a gazelor naturale (-14,48%), sectorul de producție și furnizare de energie electrică și termică (-13,92%), fabricarea produselor de cocserie (-9,44%), fabricarea substanțelor și a produselor chimice (-8,83%).

Tabel nr. 5 Evoluția prețurilor producției industriale

- modificare procentuală față de trimestrul similar -

	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
2019	4,6	4,6	3,5	3,2
2020	2,7	-1,4	-0,8	-0,5
2021	2,3	10,0	16,4	30,8
2022	46,2	47,3	50,6	36,2
2023	19,5	7,6	-0,9	

Sursa: prelucrări CNSP pe baza datelor INS;

Pentru trimestrul III 2023 - rezultatele din ancheta de conjunctură

Pe baza estimărilor agenților economici din sectorul industrial se așteaptă ca în al treilea trimestru al anului curent, costurile de producție să crească ușor, cu 0,33%, raportat la trimestrul II 2023, evoluție posibilă pe baza unei majorări de 0,34% a prețurilor pe piața internă, respectiv unei mărituri ușoare, de 0,26%, a prețurilor pe piața externă. Comparativ cu perioada iulie - septembrie 2022, prețurile de producție estimate vor scădea pe total cu 0,9%, pe fondul unui efect de bază, componenta internă reducându-se cu 0,5%, iar cea

externă este posibil să se diminueze cu 1,7%. La nivel de nouă luni, prețurile producției industriale sunt estimate să se majoreze cu 8,3%, comparativ cu perioada ianuarie - septembrie a anului 2022, sub influența creșterii cu 10,9% a componentei interne.

Volumul creditelor

În urma prelucrării datelor din sondajul de conjunctură pentru sectorul industrial, în cel de-al treilea trimestru al anului curent față de trimestrul II 2023, agenții economici se așteaptă la o creștere ușoară de 0,9% pentru **volumul creditelor acordate agenților economici** din industrie, concomitent cu o scădere de 0,3% a **volumului creditelor restante**.

Tabel nr. 6 Ponderea creditelor restante în total credite (%)

	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV
2019	3,0	2,8	2,8	2,5
2020	2,5	2,5	2,4	2,2
2021	2,1	2,0	1,9	1,8
2022	1,7	1,6	1,5	1,4
2023	1,3	1,2	1,1	

Sursa: prelucrări CNSP

Pentru trimestrul III 2023 - rezultatele din ancheta de conjunctură

Astfel, ponderea creditelor restante în total credite, în trimestrul III 2023 se estimează că se va reduce la 1,1%, față de valoarea acestora înregistrată în trimestrul II 2023, și anume de 1,2%, ceea ce poate indica o îmbunătățire a calității portofoliului de credite și ar putea avea un impact pozitiv asupra stabilității financiare și performanței economice a agenților din industrie.

*

*

*

Metodologie

Comisia Națională de Strategie și Prognoză (CNSP) realizează trimestrial o **Anchetă economică de conjunctură** în sectorul industrial, care, pe baza răspunsurilor agenților economici intervievați referitor la nivelul producției industriale, a comenzilor, stocurilor și prețurilor, poate contribui la fundamentarea de prognoze pe termen scurt. Ancheta se bazează pe un eșantion de agenți economici (selecția de CNSP din bilanțurile contabile depuse la Ministerul Finanțelor) care răspund la un chestionar elaborat în cadrul direcțiilor de specialitate ale instituției.

Eșantionul este alcătuit după o metodologie bine determinată, bazată pe metoda de sondaj pe grupe de natură stratificată la care s-a ținut cont de dimensiunile întreprinderii (număr de personal), ponderea grupei în producția ramurii industriale și ponderea ramurii în total producție industrială.

Pentru anchetele de conjunctură realizate în anul 2023 s-a stabilit un eșantion de 452 agenți economici din sectorul industrial, fiind rezultatul unei rate de sondaj de 14,3% și un grad de acoperire de circa 61%.

Spre deosebire de celelalte sondaje pe termen scurt (sondaje realizate de Institutul Național de Statistică și Banca Națională a României) care au la bază aprecierea de către cei intervievați a tendinței de evoluție, prin încadrarea sa în categorii ca ascendent, stabilitate, descendent, operându-se cu solduri conjuncturale, prezenta anchetă abordează încadrarea evoluției fiecărui indicator în plafoane de creștere/descreștere prestabilite, permițând astfel o cuantificare sub formă de procent a tendințelor viitoare. Intervalele luate în considerare ca fiind posibile pentru creștere sau scădere, sunt stabilite avându-se în vedere evoluțiile recente și cele viitoare ale unor parametri.

Principiul de calcul folosit la dezvoltarea anchetelor conjuncturale în cadrul CNSP are la bază metoda ponderărilor succesive, care ține seama de modificările structurale ale producției, stocurilor sau comenzilor, folosindu-se vectori de coeficienți calculați trimestrial care corectează datele de început de an. Pentru o evaluare complexă a opiniei agenților economici, rezultatele anchetei sunt comparate cu realizările din perioadele anterioare, fie cele publicate de INSSE, fie cele din anchetele de conjunctură precedente, după cum se specifică la fiecare indicator.